

ДУРАВКІН ПАВЛО МИХАЙЛОВИЧ

кандидат юридичних наук, доцент, виконуючий обов'язки завідувача наукового сектору правової підтримки стартапів відділу правового забезпечення інноваційної діяльності Науково-дослідного інституту правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України
ORCID 0000-0002-4151-9621

УДК 346.1:330.341.1

DOI 10.37772/2518-1718-2023-2(42)-16

ВТІЛЕННЯ ПРИНЦИПІВ ДЕРЖАВНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ШЛЯХІВ ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ФІНАНСОВІЙ ПІДТРИМЦІ ВИКОНАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ

Статтю присвячено виявленню принципів державної інноваційної політики та шляхів здійснення державного регулювання інноваційної діяльності, пов'язаних із фінансовою, кредитною, податковою та іншою підтримкою інноваційної діяльності. У роботі проаналізовано співвідношення між принципами державної інноваційної політики та шляхами здійснення державного регулювання інноваційної діяльності, визначено кореляцію між ними щодо зазначених видів та проявів підтримки інноваційної діяльності.

Автором окреслюється взаємозв'язок та відображення цих принципів і шляхів у функціях і завданнях відповідних державних органів, а також у механізмах оподаткування, які стосуються коштів, що надаються для підтримки інноваційної діяльності. Зокрема, визначаються та досліджуються види фінансової підтримки інноваційної діяльності, передбачені у Законі України «Про інноваційну діяльність», підкреслюється їх розмежування залежно від категорії (кваліфікації) інноваційних проєктів, встановлюється віддзеркалення у них відповідних принципів державної інноваційної політики та шляхів здійснення державного регулювання інноваційної діяльності.

Визначено механізм пільгового оподаткування доходів платників податків (на доходи фізичних осіб, осіб, які провадять незалежну професійну діяльність, єдиного податку першої – третьої груп, на прибуток підприємств), отримуваних в якості фінансової підтримки інноваційної діяльності, встановлено, що визначальним для таких доходів є те, який орган надає ці кошти. Відтак, окрема увага приділена характеристиці суб'єктного складу тих, хто приймає участь у фінансовій, кредитній, податковій підтримці інноваційної діяльності з боку держави. Зокрема, проаналізовано участь у такій підтримці Державної інноваційної фінансово-кредитної установи, Державної інноваційної небанківської фінансово-кредитної установи «Фонд підтримки малого інноваційного бізнесу», Фонду розвитку інновацій (Український фонд стартапів), Українського культурного фонду. Крім того, досліджено взаємодію суб'єктів інноваційної діяльності із вказаними органами.

Ключові слова: фінансова підтримка інноваційної діяльності, принципи державної інноваційної політики, шляхи здійснення державного регулювання інноваційної діяльності.

Постановка проблеми. Інноваційна діяльність та рівень її підтримки з боку держави завжди були і є запорукою сталого економічного та соціального розвитку. Закладення у принципах державної інноваційної політики та шляхах здійснення державного регулювання інноваційної діяльності орієнтирів щодо фінансового, кредитного, податкового стимулювання свідчить про вкрай високу важливість цих механізмів для розвитку інноваційної діяльності.

У зв'язку із цим дуже важливим є дослідження таких механізмів, встановлення їх сутності та впливу на розвиток інноваційної діяльності. Враховуючи специфіку конкретних проявів стимулювання інноваційної діяльності, необхідним та актуальним стає аналіз як видів фінансової підтримки інноваційної діяльності та механізмів оподаткування, пов'язаних із її стимулюванням, так і суб'єктного складу тих органів, які задіяні у, відповідно, фінансовій, кредитній, податковій підтримці інноваційної діяльності з боку держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання різноманітних проявів фінансового стимулювання інноваційної діяльності завжди були та залишаються предметом пильної уваги як вітчизняних, так і іноземних науковців. Зокрема, вагомий вклад у формування наукового підґрунтя дослідження проблем фінансової підтримки інноваційної діяльності зробили Ю. Є. Атаманова, С. В. Глібок, С. Г. Гордієнко, Т. В. Гринько, А. М. Любчич та ін.

Мета статті – дослідження принципів державної інноваційної політики та шляхів здійснення державного регулювання інноваційної діяльності, пов'язаних із її фінансовою, кредитною та податковою підтримкою, аналіз участі у цій підтримці відповідних державних органів та взаємодії із ними суб'єктів інноваційної діяльності.

Виклад основного матеріалу. Забезпечення взаємодії науки, освіти, виробництва, фінансово-кредитної сфери у розвитку інноваційної діяльності; ефективно використання ринкових механізмів для сприяння інноваційній діяльності, підтримка підприємства у науково-виробничій сфері; фінансова підтримка, здійснення сприятливої кредитної, податкової і митної політики у сфері інноваційної діяльності належить до основних принципів державної інноваційної політики відповідно до ч. 2 ст. 3 Закону України «Про інноваційну діяльність» [7]. При цьому створення нормативно-правової бази та економічних механізмів для підтримки і стимулювання інноваційної діяльності; фінансова підтримка виконання інноваційних проектів; стимулювання комерційних банків та інших фінансово-кредитних установ, що кредитують виконання інноваційних проектів; встановлення пільгового оподаткування суб'єктів інноваційної діяльності є шляхами здійснення державного регулювання інноваційної діяльності згідно із ч. 1 ст. 6 Закону України «Про інноваційну діяльність» [7].

Таким чином, принципи державної інноваційної політики відображаються у шляхах здійснення державного регулювання інноваційної діяльності. Зокрема, задіяння фінансово-кредитної сфери, використання ринкових механізмів, пряма фінансова підтримка, сприятлива кредитна, податкова і митна політика, як принципи державної інноваційної політики, корелюють із створенням економічних механізмів, фінансовою підтримкою, кредитним стимулюванням, встановленням пільгового оподаткування, як шляхами здійснення державного регулювання інноваційної діяльності. При цьому «фінанси», «кредит», «податки» пронизують як сукупність принципів державної інноваційної політики, так і шляхи здійснення державного регулювання інноваційної діяльності, що свідчить про їх вкрай актуальне значення для розвитку, підтримки, стимулювання та

сприяння інноваційній діяльності, виконання інноваційних проектів.

Так, до видів фінансової підтримки інноваційної діяльності у ч. 1 ст. 17 Закону України «Про інноваційну діяльність» відносять повне або часткове безвідсоткове кредитування, повну або часткову компенсацію відсотків, сплачуваних суб'єктами інноваційної діяльності комерційним банкам та іншим фінансово-кредитним установам за кредитування інноваційних проектів, надання державних гарантій комерційним банкам, що здійснюють кредитування пріоритетних інноваційних проектів, майнове страхування реалізації інноваційних проектів у страховиків відповідно до Закону України «Про страхування» [7].

При цьому треба враховувати існування двох ключових видів інноваційних проектів, залежно від яких і застосовується той чи інший вид фінансової підтримки. Зокрема, стосовно пріоритетних інноваційних проектів¹ фінансова підтримка відбувається у вигляді: а) безвідсоткового кредитування у розмірі 100 % (на умовах інфляційної індексації) за рахунок коштів Державного бюджету України та/або місцевих бюджетів; б) надання державних гарантій комерційним банкам, що здійснюють кредитування пріоритетних інноваційних проектів. У свою чергу, що стосується просто інноваційних проектів², то вони фінансово підтримуються шляхом: а) безвідсоткового кредитування у розмірі до 50 % (на умовах інфляційної індексації) за рахунок коштів Державного бюджету України та/або місцевих бюджетів (решта – це кошти виконавця проекту та/або інших суб'єктів інноваційної діяльності); б) повної або часткової компенсації (за рахунок коштів Державного бюджету України та/або місцевих бюджетів) відсотків, що сплачуються суб'єктами інноваційної діяльності комерційним банкам та/або іншим фінансово-кредит-

¹ Так, пріоритетним інноваційним проектом є інноваційний проект, що реалізується в рамках пріоритетних напрямів інноваційної діяльності (див.: абзац сьомий ч. 1 ст. 1 Закону України «Про інноваційну діяльність»). Зокрема, пріоритетними напрямами інноваційної діяльності в Україні є науково і економічно обґрунтовані та визначені відповідно до Закону України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» напрями провадження інноваційної діяльності, що спрямовані на забезпечення економічної безпеки держави, створення високотехнологічної конкурентоспроможної екологічно чистої продукції, надання високоякісних послуг та збільшення експортного потенціалу держави з ефективним використанням вітчизняних та світових науково-технічних досягнень (див.: ч. 1 ст. 2 Закону України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні»).

² Інноваційним проектом є комплекс заходів і процедур, необхідних для розроблення, створення та реалізації інноваційного продукту і (або) інноваційної продукції, що відображені у комплекті документів, складених відповідно до вимог законодавства (див.: абзац шостий ч. 1 ст. 1 Закону України «Про інноваційну діяльність»).

ним установам за кредитування інноваційних проєктів; в) майнового страхування реалізації інноваційного проєкту у страховика (відповідно до Закону України «Про страхування»).

Отже, розділ IV Закону України «Про інноваційну діяльність», який має назву «Фінансова підтримка інноваційної діяльності» є у першу чергу відображенням фінансової підтримки у сфері інноваційної діяльності, як принципу державної інноваційної політики, а також фінансової підтримки виконання інноваційних проєктів, як різновиду державного регулювання інноваційної діяльності. При цьому у положеннях ч. 1 ст. 17 Закону України «Про інноваційну діяльність» відображаються й інші принципи державної інноваційної політики, а також види державного регулювання інноваційної діяльності. Зокрема, безвідсоткове кредитування на умовах інфляційної індексації, компенсація відсотків банкам та іншим фінансово-кредитним установам за кредитування інноваційних проєктів, надання державних гарантій комерційним банкам, що здійснюють кредитування пріоритетних інноваційних проєктів корелюють із такими принципами державної інноваційної політики, як взаємодія із фінансово-кредитною сферою у розвитку інноваційної діяльності, ефективно використання ринкових механізмів для сприяння інноваційній діяльності, здійснення сприятливої кредитної політики у сфері інноваційної діяльності. У той же час, вказані види фінансової підтримки інноваційної діяльності є віддзеркаленням створення економічних механізмів для підтримки і стимулювання інноваційної діяльності, стимулювання комерційних банків та інших фінансово-кредитних установ, що кредитують виконання інноваційних проєктів, як шляхів здійснення державного регулювання інноваційної діяльності.

Що стосується принципу здійснення сприятливої податкової політики у сфері інноваційної діяльності та встановлення пільгового оподаткування суб'єктів інноваційної діяльності як способу здійснення державного регулювання інноваційної діяльності, то це певним чином корелює із функціями самих податків. Зокрема, проявом регулюючої функції податків є надання податкових пільг певним категоріям платників або у певних галузях господарської діяльності, при цьому враховується не лише податковий тиск як такий, а ще й перспективність видів господарської діяльності. Поряд із цим передбачається, що стимулююча або дестимулююча функція податків, також будучи пов'язаною із пільговим оподаткуванням, має створювати орієнтири щодо розвитку або навпаки згорання тих чи інших сфер господарської діяльності [2, с. 52]. Отже, встановлення податкових преференцій для суб'єктів інноваційної діяльності або стосовно інноваційних сфер господарської діяльнос-

ті передбачає стимулювання такої діяльності, а відтак має своєю кінцевою метою сприяння її розвитку, як прояв принципу державної інноваційної політики та державного регулювання інноваційної діяльності.

Так, до загального місячного (річного) оподаткованого доходу платника податку на доходи фізичних осіб, а також до складу доходу платника єдиного податку першої – третьої груп не включаються суми коштів, отриманих на безповоротній основі від Фонду розвитку інновацій, що передбачено, відповідно, у п. 18 підрозділу 1 та п. 6¹ підрозділу 8 розділу XX Податкового кодексу України [3]. Тобто здійснення сприятливої податкової політики у сфері інноваційної діяльності та встановлення пільгового оподаткування суб'єктів інноваційної діяльності за вказаними нормами Податкового кодексу України проявляється у зменшенні об'єкта оподаткування, що пов'язується із коштами Фонду розвитку інновацій. Тим самим держава зменшує податковий тиск на платників податків саме в частині коштів Фонду розвитку інновацій, що свідчить про зацікавленість держави у стимулюванні тих видів господарської діяльності, які фінансуються за рахунок коштів Фонду розвитку інновацій.

Крім того, згідно із підпунктом 140.4.8 п. 140.4 ст. 140, підпунктом 170.7¹.1 п. 170.7¹ ст. 170, підпунктом 177.3.2 п. 177.3 ст. 177, абзацом четвертим п. 178.3 ст. 178, підпунктом 1 п. 292.1, підпунктом 12 п. 292.11 ст. 292 Податкового кодексу України не оподатковується та не включається до загального місячного або річного оподаткованого доходу платників податку на доходи фізичних осіб, до доходу фізичних осіб – підприємців (крім осіб, що обрали спрощену систему оподаткування), до доходу осіб, які провадять незалежну професійну діяльність, до доходу фізичних осіб – підприємців платників єдиного податку першої – третьої груп кошти у вигляді бюджетних грантів, а фінансовий результат до оподаткування платників податку на прибуток підприємств зменшується на суму бюджетних грантів [3]. Отже, здійснення сприятливої податкової політики у сфері інноваційної діяльності, встановлення пільгового оподаткування суб'єктів інноваційної діяльності так само передбачає зменшення об'єкта оподаткування, але стосовно коштів у вигляді бюджетного гранту.

При цьому необхідно зважати на те, що відповідно до підпункту 14.1.277¹ п. 14.1 ст. 14 Податкового кодексу України перелік надавачів бюджетних грантів визначає Кабінет Міністрів України [3]. Зокрема, згідно із Переліком надавачів бюджетних грантів, до них належить лише Український культурний фонд [1]. Тобто з точки зору оподаткування стимулювання інноваційної діяльності знову ж таки проявляється у зменшенні об'єкта оподаткування, але тепер вже

стосовно коштів Українського культурного фонду.

У зв'язку з цим важливим є питання суб'єктного складу тих, хто приймає участь у фінансовій, кредитній, податковій підтримці інноваційної діяльності з боку держави. Так, у ст. 19 Закону України «Про інноваційну діяльність» передбачено, що для здійснення фінансової підтримки інноваційної діяльності суб'єктів господарювання Кабінет Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері інновацій, створює спеціалізовані державні небанківські інноваційні фінансово-кредитні установи, які, відповідно, підпорядковуються центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері інноваційної діяльності та діють на основі Положення (Статуту), що затверджується Кабінетом Міністрів України [7]. При цьому варто звернути увагу на те, що згідно із абзацом четвертим п. 1 Положення про Міністерство економіки України, головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну інноваційну політику в реальному секторі економіки – є Міністерство економіки України [4]. Однак, зокрема, згідно із підпунктом 44 п. 4 Положення про Міністерство з питань стратегічних галузей промисловості України, Мінстратегпром відповідно до покладених на нього завдань забезпечує координацію та здійснення контролю за діяльністю Державної інноваційної фінансово-кредитної установи [5].

При цьому на підставі аналізу абзацу другого п. 1 Положення про Міністерство з питань стратегічних галузей промисловості України, можна побачити, що Мінстратегпром не є центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері інновацій або інноваційної діяльності. Зокрема, у абзаці другому п. 1 цього Положення зазначається, що Мінстратегпром є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну промислову політику, державну військово-промислову політику, державну політику у сфері державного оборонного замовлення, у сфері оборонно-промислового комплексу, у літакобудівній галузі та забезпечує формування і реалізацію державної політики у сфері космічної діяльності (стратегічні галузі промисловості). Хоча відповідно до абзацу четвертого підпункту 1 п. 3 Положення, одним із основних завдань Мінстратегпрому є забезпечення формування та реалізація державної політики у сфері інноваційної діяльності у стратегічних галузях промисловості. Крім того, відповідно до абзацу другого підпункту 4 п. 3 Положення, одним із основних завдань Мінстратегпрому є забезпечення у стратегічних галузях промисловості підтримки

інновацій в оборонно-промисловому комплексі та в інших галузях промисловості. У свою чергу, згідно із підпунктами 55, 56, 57 та 64 п. 4 Положення, Мінстратегпром відповідно до покладених на нього завдань здійснює заходи щодо реалізації інноваційної політики в стратегічних галузях промисловості, формує пропозиції щодо розвитку середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності галузевого рівня, забезпечує співробітництво України з ЄС у сфері інновацій у стратегічних галузях промисловості, а також з Організацією Об'єднаних Націй з промислового розвитку (ЮНІДО) та іншими міжнародними організаціями з питань, що належать до компетенції Мінстратегпрому, здійснює в межах своїх повноважень управління у сфері науково-технічної та інноваційної діяльності [5].

У свою чергу, відповідно до Статуту Державної інноваційної фінансово-кредитної установи, вона утворена згідно із Законом України «Про інноваційну діяльність» з метою здійснення фінансової підтримки інноваційної діяльності суб'єктів господарювання різних форм власності та належить до сфери управління Мінстратегпрому. Зокрема, до основних завдань Державної інноваційної фінансово-кредитної установи належить фінансування інноваційних та інвестиційних проектів і програм, а також заходів щодо розвитку інноваційної інфраструктури, надання гарантій для фінансування інноваційних та інвестиційних проектів і програм та ін. [11]. Отже, Державна інноваційна фінансово-кредитна установа, діяльність якої координується та контролюється Міністерством з питань стратегічних галузей промисловості України, є суб'єктом, який надає передбачену у ст. 17 Закону України «Про інноваційну діяльність» фінансову підтримку інноваційної діяльності.

Поряд із цим, існує Державна інноваційна небанківська фінансово-кредитна установа «Фонд підтримки малого інноваційного бізнесу», згідно із Статутом якої цей Фонд належить до сфери управління Міністерства освіти і науки України, а предметом його діяльності є організація відбору інноваційних проектів з метою надання фінансової підтримки для їх реалізації, здійснення фінансування інноваційних проектів та ін. При цьому передбачається надання суб'єктам інноваційної діяльності фінансової підтримки для реалізації інноваційних проектів відповідно до Закону України «Про інноваційну діяльність», зокрема шляхом, передбаченим у ст. 17 [10]. Таким чином, ще одним суб'єктом, який може надавати передбачену у ст. 17 Закону України «Про інноваційну діяльність» фінансову підтримку інноваційної діяльності є Фонд підтримки малого інноваційного бізнесу (Державна інноваційна небанківська фінансово-кредитна установа),

який належить до сфери управління Міністерства освіти і науки України.

Що стосується Фонду розвитку інновацій (Український фонд стартапів), то згідно із Порядком використання коштів, передбачених у державному бюджеті Міністерству фінансів для забезпечення функціонування Фонду розвитку інновацій, до статутної діяльності Фонду належить надання фінансової підтримки, грантів, іншого виду фінансування для реалізації інноваційних проектів, а також проектів, що реалізуються стартапами та/або суб'єктами господарювання, які провадять інноваційну діяльність та/або діяльність із створення технологій, та/або діяльність, яка належить до креативних індустрій, та/або наукову діяльність, та/або науково-технічну діяльність, – резидентами України [6]. Отже, Фонд розвитку інновацій (Український фонд стартапів) також належить до суб'єктів, які надають фінансову підтримку у сфері інноваційної діяльності, що відповідає принципам державної інноваційної політики, а також щодо виконання інноваційних проектів, що становить один із шляхів здійснення державного регулювання інноваційної діяльності. При цьому примітно, що кошти отримані від цього Фонду підпадають під податкову пільгу, що відповідає такому шляху здійснення державного регулювання інноваційної діяльності, як встановлення пільгового оподаткування суб'єктів інноваційної діяльності.

Нарешті, згідно із Законом України «Про Український культурний фонд» діяльність цього Фонду спрямовується та координується Міністерством культури та інформаційної політики України, а до його основних завдань належить фінансування проектів, реалізація яких забезпечується за його підтримки; стимулювання розроблення інноваційних проектів. Так грант становить собою фінансові ресурси, що надаються на безоплатній і безповоротній основі Українським культурним фондом суб'єкту, який провадить діяльність у сфері культури, для реалізації проекту, рішення про фінансування якого прийняте в порядку, передбаченому Законом України «Про Український культурний фонд» [9]. Відтак, Український культурний фонд, будучи Фондом діяльність якого спрямовується та координується Міністерством культури та інформаційної політики України, є ще одним суб'єктом, який надає фінансову підтримку, якщо і не виключно, але також і у сфері інноваційної діяльності та здійснює фінансову підтримку виконання у тому числі інноваційних проектів. І знову ж таки, сума коштів отриманих від Українського культурного фонду не підлягає оподаткуванню, що є здійсненням державного регулювання інноваційної діяльності шляхом встановлення пільгового оподаткування суб'єктів інноваційної діяльності.

Що стосується взаємодії суб'єктів інноваційної діяльності із вказаними органами, то скажімо для отримання фінансової підтримки з боку Державної інноваційної фінансово-кредитної установи, інноваційний проект має бути занесений до Державного реєстру інноваційних проектів, після чого суб'єкт інноваційної діяльності може подати до Державної інноваційної фінансово-кредитної установи цей інноваційний проект та необхідні документи, перелік яких визначається Державною інноваційною фінансово-кредитною установою, що передбачено ч. 5 ст. 19 Закону України «Про інноваційну діяльність». Після цього Державна інноваційна фінансово-кредитна установа організовує відбір інноваційних проектів для їх фінансової підтримки відповідно до ч. 6 ст. 19 Закону України «Про інноваційну діяльність». При цьому примітно, що згідно із ч. 7 ст. 19 Закону України «Про інноваційну діяльність», передбачається можливість отримання суб'єктом інноваційної діяльності, інноваційний проект якого пройшов конкурсний відбір, один чи кілька передбачених ст. 17 видів фінансової підтримки. У свою чергу, у ч. 10 ст. 19 Закону України «Про інноваційну діяльність» встановлюється, що фінансова підтримка реалізації інноваційних проектів може надаватися у формі послідовних траншів [7].

Схожим чином фінансова підтримка, гранти, інші види фінансування, технічна допомога за рахунок бюджетних коштів для реалізації інноваційних проектів та проектів фінансування, надаються Фондом розвитку інновацій (Українським фондом стартапів) на конкурсних засадах, стосовно проектів, відібраних на підставі правил та критеріїв відбору, які затверджуються наглядовою радою Фонду та на підставі відповідного рішення Фонду, що передбачено п. 5 Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті Міністерству фінансів для забезпечення функціонування Фонду розвитку інновацій [6].

У свою чергу, згідно із ч. 3 ст. 12 Закону України «Про Український культурний фонд» у разі прийняття Дирекцією Фонду рішення про надання фінансування певному проекту за рахунок коштів Українського культурного фонду з отримувачем коштів укладається договір про надання гранту, істотними умовами якого є визначення конкретного проекту, для реалізації якого надаються кошти; сума гранту (обсяг коштів) з відповідним кошторисом із зазначенням об'єктів, на які вона витратиться; графік платежів; зобов'язання особи, яка отримує кошти, у тому числі щодо звітності; мінімальні технічні вимоги до проекту, які мають бути забезпечені; строк реалізації гранту; порядок надання доказів на підтвердження належного виконання договору про надання гранту; відповідальність за порушення умов договору [9].

Висновки. Шляхи здійснення державного регулювання інноваційної діяльності є відображенням принципів державної інноваційної політики. Фінансово-кредитна сфера, ринкові механізми, фінансова підтримка, сприятлива кредитна та податкова політика, будучи принципами державної інноваційної політики, корелюють зі створенням економічних механізмів, фінансовою підтримкою, кредитним стимулюванням, встановленням пільгового оподаткування, як шляхами здійснення державного регулювання інноваційної діяльності.

Треба враховувати існування двох ключових видів інноваційних проектів – пріоритетних інноваційних проектів та просто інноваційних проектів, залежно від яких застосовується той чи інший вид

фінансової підтримки, передбачений Законом України «Про інноваційну діяльність». Суб'єктами, які надають передбачені Законом України «Про інноваційну діяльність» види фінансової підтримки є Державна інноваційна фінансово-кредитна установа та Державна інноваційна небанківська фінансово-кредитна установа «Фонд підтримки малого інноваційного бізнесу».

Здійснення сприятливої податкової політики у сфері інноваційної діяльності та встановлення пільгового оподаткування суб'єктів інноваційної діяльності за Податковим кодексом України проявляється у зменшенні об'єкта оподаткування, що пов'язується із коштами Фонду розвитку інновацій та коштами Українського культурного фонду.

ЛІТЕРАТУРА

1. Перелік надавачів бюджетних грантів : затв. постановою Кабінету Міністрів України від 18.08.2021 р. № 867. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/867-2021-п#Text>.
2. Податкове право: підручник / за ред. Д. О. Гетманцева та М. П. Кучерявенка. Харків: Право, 2023. 464 с.
3. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.
4. Положення про Міністерство економіки України : затв. постановою Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 р. № 459 (в ред. постанови Кабінету Міністрів України від 17.02.2021 р. № 124). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/459-2014-п#Text>.
5. Положення про Міністерство з питань стратегічних галузей промисловості України : затв. постановою Кабінету Міністрів України від 07.09.2020 р. № 819. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/819-2020-п#Text>.
6. Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті Міністерству фінансів для забезпечення функціонування Фонду розвитку інновацій : затв. постановою Кабінету Міністрів України від 12.12.2018 р. № 1110. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1110-2018-п#Text>.
7. Про інноваційну діяльність : Закон України від 04.07.2002 р. № 40-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>.
8. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні : Закон України від 08.09.2011 р. № 3715-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17#Text>.
9. Про Український культурний фонд : Закон України від 23.03.2017 р. № 1976-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1976-19#Text>.
10. Статут Державної інноваційної небанківської фінансово-кредитної установи «Фонд підтримки малого інноваційного бізнесу» : затв. постановою Кабінету Міністрів України від 12.12.2011 р. № 1396. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1396-2011-п#Text>.
11. Статут Державної інноваційної фінансово-кредитної установи: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 15.06.2000 р. № 979 (в ред. постанови Кабінету Міністрів України від 25.11.2020 р. № 1157). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/979-2000-п#Text>.

REFERENCES

1. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine on List of Providers of Budget Grants, No. 867 (2021, August 18). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/867-2021-п#Text> [in Ukrainian].
2. Hetmantsev, D. O. & Kucheriavenko, M. P. (Eds.) (2023). *Tax law*. Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].
3. Law of Ukraine on Tax Code of Ukraine, No. 2755-VI (2010, December 2). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> [in Ukrainian].
4. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine on Regulations on the Ministry of Economy of Ukraine, No. 459 (2014, August 20) (as amended by Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 124 (2021, February 17)). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/459-2014-п#Text> [in Ukrainian].

5. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine Regulations on the Ministry of Strategic Industries of Ukraine, No. 819 (2020, September 7). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/819-2020-п#Text> [in Ukrainian].
6. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine on the Procedure for Using the Funds Provided in the State Budget to the Ministry of Finance to Ensure the Functioning of the Innovation Development Fund, No. 1110 (2018, December 12). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1110-2018-п#Text> [in Ukrainian].
7. Law of Ukraine On Innovative Activity, No. 40-IV (2002, July 4). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text> [in Ukrainian].
8. Law of Ukraine on Priority Areas of Innovative Activity in Ukraine, No. 3715-VI (2011, September 8). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17#Text> [in Ukrainian].
9. Law of Ukraine on the Ukrainian Cultural Fund, No. 1976-VIII (2017, March 23). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1976-19#Text> [in Ukrainian].
10. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine on Charter of the State Innovative Non-Banking Financial and Credit Institution «Small Innovative Business Support Fund», No. 1396 (2011, December 12). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1396-2011-п#Text> [in Ukrainian].
11. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine on Charter of the State Innovative Financial and Credit Institution, No. 979 (2000, June 15) (as amended by Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine, No. 1157 (2020, November 25)). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/979-2000-п#Text> [in Ukrainian].

DURAVKIN PAVLO

PhD in Law, Associate Professor, Acting Head of the Scientific Sector of Legal Support for Startups
of the Department of Legal Support of Innovative Activity
of the Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework
for the Innovative Development of NALS of Ukraine

IMPLEMENTATION OF THE PRINCIPLES OF STATE INNOVATION POLICY AND WAYS OF STATE REGULATION OF INNOVATION ACTIVITIES IN FINANCIAL SUPPORT OF INNOVATION PROJECTS

Problem setting. Innovative activity and the level of its support from the state have always been and are the key to sustainable economic and social development. The establishment of guidelines for financial, credit, and tax incentives in the principles of the state innovation policy and the ways of state regulation of innovation activity shows the extremely high importance of these mechanisms for the development of innovation activity.

In this regard, it is very important to study such mechanisms, establish their essence and impact on the development of innovative activity. Taking into account the specifics of specific manifestations of innovation activity stimulation, it becomes necessary and relevant to analyze both the types of financial support for innovative activity and taxation mechanisms related to its stimulation, as well as the subject composition of those bodies involved in, respectively, financial, credit, tax support of innovative activity by the state.

Analysis of recent researches and publications. Issues of various manifestations of financial stimulation of innovative activity have always been and remain the subject of close attention of both domestic and foreign scientists. In particular, Yu. E. Atamanova, S. V. Hlibko, S. G. Gordienko, T. V. Grynko, A. M. Lyubchych and others made a significant contribution to the formation of the scientific basis for the study of the problems of financial support of innovative activities.

Purpose of the research is to research of the principles of state innovation policy and ways of implementing state regulation of innovation activity related to its financial, credit and tax support, analysis of the participation in this support of the relevant state bodies and the interaction with them of the subjects of innovation activity.

Article's main body. Ensuring the interaction of science, education, production, financial and credit spheres in the development of innovative activities; effective use of market mechanisms to promote innovative activities, support of entrepreneurship in the scientific and industrial sphere; financial support, implementation of favorable credit, tax and customs policy in the field of innovation activity belongs to the main principles of the state innovation policy in accordance with Part 2 of Art. 3 of the Law of Ukraine "On Innovative Activity". At the same time, the creation of a legal framework and economic mechanisms to support and stimulate innovative activities; financial support for implementation of innovative projects; stimulation of commercial banks and other financial and credit institutions that provide credit for the

implementation of innovative projects; establishment of preferential taxation of subjects of innovative activity are ways of state regulation of innovative activity in accordance with Part 1 of Art. 6 of the Law of Ukraine “On Innovative Activity”.

To the types of financial support of innovative activity in Part 1 of Art. 17 of the Law of Ukraine “On Innovative Activities” includes full or partial interest-free lending, full or partial compensation of interest paid by subjects of innovative activity to commercial banks and other financial and credit institutions for lending to innovative projects, provision of state guarantees to commercial banks that provide priority lending of innovative projects, property insurance of the implementation of innovative projects from insurers in accordance with the Law of Ukraine “On Insurance”.

The total monthly (annual) taxable income of the payer of the personal income tax, as well as the income of the payer of the single tax of the first - third groups, do not include the sums of funds received on an irrevocable basis from the Innovation Development Fund, which is provided, respectively, in clause 18 subsection 1 and clause 61 of subsection 8 of chapter XX of the Tax Code of Ukraine. In accordance with subsection 140.4.8 of clause 140.4 of Art. 140, sub-item 170.71.1, clause 170.71 of Art. 170, sub-item 177.3.2 of item 177.3 of Art. 177, the fourth paragraph of Article 178.3 of Art. 178, subparagraph 1 of item 292.1, subparagraph 12 of item 292.11 of Art. 292 of the Tax Code of Ukraine is not taxed and is not included in the total monthly or annual taxable income of individual income tax payers, in the income of individual entrepreneurs (except for persons who have chosen a simplified taxation system), in the income of persons engaged in independent professional activity, funds in the form of budget grants to the income of individuals - entrepreneurs paying the single tax of the first - third groups, and the financial result before taxation of corporate income tax payers is reduced by the amount of budget grants.

Conclusions and prospects for development. Ways of implementing state regulation of innovation activity are a reflection of the principles of state innovation policy. The financial and credit sphere, market mechanisms, financial support, favorable credit and tax policy, being the principles of the state innovation policy, correlate with the creation of economic mechanisms, financial support, credit incentives, establishment of preferential taxation, as ways of state regulation of innovation activity.

It is necessary to take into account the existence of two key types of innovative projects - priority innovative projects and simply innovative projects, depending on which one or another type of financial support is applied, provided for by the Law of Ukraine “On Innovative Activities”. The entities that provide the types of financial support provided for by the Law of Ukraine “On Innovative Activities” are the State Innovative Financial and Credit Institution and the State Innovative Non-Banking Financial and Credit Institution “Small Innovative Business Support Fund”.

The implementation of a favorable tax policy in the field of innovative activity and the establishment of preferential taxation of subjects of innovative activity according to the Tax Code of Ukraine is manifested in the reduction of the object of taxation, which is associated with the funds of the Fund for the Development of Innovations and the funds of the Ukrainian Cultural Fund.

Key words: financial support of innovative activity, principles of state innovation policy, ways of state regulation of innovative activity.

За ДСТУ 8302:2015 цю статтю слід цитувати:

Дуравкін П. М. Втілення принципів державної інноваційної політики та шляхів здійснення державного регулювання інноваційної діяльності у фінансовій підтримці виконання інноваційних проєктів. *Право та інновації*. 2023. № 2 (42). С. 121–128.